

Lausunto Itä-Suomen hallinto-oikeudelle rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöstä 19.6.2024 § 95 koskevasta valituksesta liittyen jätehuollon järjestämiseen kiinteistöllä RN:o 740-3-8-17 / Dnro 1430/2024

RAKYL 28.08.2024 § 125
1240/11.01.06.00/2023

Valmistelija	Ympäristöinsinööri Hanne Turunen, puh, 044 417 4690 / hanne.turunen@savonlinna.fi
Selostus	<p>Savonlinnan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on määrännyt päätöksellään 19.6.2024 § 95 Kierrätysyhtiö Rippeetä jätelain 646/2011 § 125 nojalla toteuttamaan kiinteistön RN:o 740-3-18-17 (Erkonkatu 6) jätehuollon.</p> <p>Kierrätysyhtiö Rippeen toimitusjohtaja on valittanut lautakunnan päätöksestä Itä-Suomen hallinto-oikeudelle, joka pyytää lautakuntaa antamaan lausuntonsa asiasta, vastauksen valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä antamaan lausuman esitetystä selvityksestä 2.9.2024 mennessä.</p> <p>Rippee vaatii valituksessaan ensisijaisesti hallinto-oikeutta kumoamaan lautakunnan päätöksen siksi, että päätös on Rippeen mukaan tehty esittelijän ollessa esteellinen ja päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Rippeen mukaan ympäristönsuojeluviranomainen ei voi itse esitellä päätöstä, jossa ympäristönsuojeluviranomaisen todetaan toimineen oikea-aikaisesti ja ryhtyneen riittäviin toimenpiteisiin.</p> <p>Toissijaisesti Rippee vaatii, mikäli hallinto-oikeus ei katso esittelijän olleen esteellinen, päätöksen saatettavan uudelleen käsiteltäväksi ja ohjeistettavan lautakuntaa vaatimaan ko. kiinteistölle jätteenkeräyspisteen saattamista työturvalliseksi esimerkiksi vaatimalla kiinteistön asukkaita käyttämään talvikautena taloyhtiön toista roskakatosta (Erkonkatu 8:n katosta). Rippeen mukaan heihin ei voi kohdistaa vaatimuksia kiinteistön keräysalueen turvallisuuden varmistamisesta.</p> <p>Rippeen valitus on esityslistaliitteenä A.</p>
Esittelijä	Rakennustarkastaja Karvinen Juha
Päätösehdotus	<p>Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää antaa seuraavan lausunnon Itä-Suomen hallinto-oikeudelle:</p> <p>Kierrätysyhtiö Rippeen tekemä valitus rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä 19.6.2024 § 95 on kokonaisuudessaan hylättävä perusteettomana.</p> <p>Rippeen väite, että lautakunnalle asian esiteltyt ympäristöpäällikkö on ollut esteellinen toimiessaan esittelijänä, ei lautakunnan mielestä ole paikkansa pitävä. Lautakunta on antanut valituksenalaisessa päätöksessä jätelain (646/2011) 125 § mukaisen yksittäisen määräyksen jätehuollon asianmukaiseksi järjestämiseksi jäteyhtiölle, jonka tehtäviin kuuluu kyseinen operatiivinen palvelutehtävä. Ympäristöpäällikkö ei ollut hallintolain (434/2003) 27 § tai 28 § tarkoittamalla tavalla esteellinen esitellessään lautakunnalle päätöksen, jossa annetaan jätelain mukainen yksittäinen määräys. Se seikka, että päätöksen perusteluissa on mainittu näkemys viranomaisen lisätietopyynnöstä annetussa taloyhtiön</p>

vastauksessa esitettyyn väitteeseen, ei ole päätöksen substanssiin eli määräyksen antamiseen nähden relevantti eikä liity tai ole vaikuttanut määräyksen antamiseen asiasisällöllisesti mitenkään. Päätös ei koskenut viranomaisen toiminnan asiallisuuden käsittelyä, toisin kuin Rippee valituksessaan esittää. Hallintolain 29 § mukaan virkamies ratkaisee itse kysymyksen esteellisyydestään ja ympäristöpäällikkö ei ole todennut itseään esteelliseksi asian käsittelyssä.

Lautakunnan valituksenalaisessa päätöksessä on huomioitu työturvallisuuslaki ehdottomana noudatettavaksi eikä päätöksessä ole edellytetty jäteyhtiötä toimimaan työturvallisuuslainsäädännön vastaisesti, toisin kuin Rippeen valituksessa annetaan ymmärtää. Rippeen valituksen mukaan yhtiön ei voi kohdistua asiassa vaatimuksia jätelain perusteella, koska yhtiön toiminta perustuu jätelakiin. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa jätelain 125 § mukaisen yksittäisen määräyksen muuta kuin ympäristöluvanvaraista toimintaa koskien eikä lainkohdan soveltamisala poissulje jätteen kuljettamista. Jätelain taustatöissä (mm. HE 199/2010) ei ole mitään siihen viittaavaa, etteikö kyseistä lainkohtaa voitaisi kohdistaa myös jätettä kuljettavaan tahoon ja lainkohdan käyttämisellä pyritään estämään muutoin kohtuuttoman tilanteen muodostuminen. Määräystä Kierrätysyhtiö Rippeelle ei sen sijaan ole annettu valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021) perusteella.

Lautakunnan ratkaistessa taloyhtiön ja Kierrätysyhtiö Rippeen välistä jätehuollon operatiivisen toteutuksen ongelmaa, joka on kattavasti kuvattu valituksenalaisessa päätöksessä § 95, on lautakunta jätelain 125 § mukaista määräystä antaessaan kiinnittänyt erityisesti huomiota lainkohdan vaatimukseen määräyksen kohtuullisuudesta, ottaen huomioon toiminnan luonne ja roskaantumisen tai muiden haittojen merkittävyys.

Kierrätysyhtiö Rippee on valituksessaan kertonut esittäneensä ratkaisuehdotuksia kiinteistön jätehuollon järjestämiseksi. Nämä ratkaisuehdotukset, kuten astian siirtämiseen tarkoitetut apuvälineet, astioiden siirtäminen kadun varteen ilman suojaa tai uuden jätekatoksen rakentaminen, ovat olleet lautakunnan mielestä ensisijaisesti käytettävissä keinoina joko jätelain 125 § vastaisesti kohtuuttomia vaatimuksia taloyhtiölle eivätkä myöskään ole valtioneuvoston asetuksen jätteistä (978/2021, "jäteasetus") 10 § mukaisia ratkaisuja. Lautakunnan antama määräys nimenomaan mahdollistaa jäteasetuksen 1 §, 3 § ja 5 § toteutumisen kiinteistöllä. Rippeen esiin tuoma jäteasetuksen 2 § täyttyy kiinteistöllä ilman toimenpiteitä. Sen sijaan mikäli viranomainen olisi edellyttänyt taloyhtiötä siirtämään jäteastiat Rippeen alun perin ehdottomaan paikkaan tien varteen ilman suojaa, rikkoisi tämä ratkaisu mm. jäteasetuksen 9 § ja 10 §:ää. Taloyhtiön jätteenkeräyspaikka on rakennettu sen aikaisten määräysten mukaiseksi ja esimerkiksi uuden jätekatoksen rakentaminen tai astiahissin asentaminen ajoluiskaan saattaisi osaltaan vaarantaa esimerkiksi pelastusajoneuvojen pääsyn kiinteistölle tai lain vaatimien pysäköintipaikkojen määrän, ollen lautakunnan mielestä lisäksi myös taloudellisesti ajatellen kohtuuton ratkaisu jätehuollon haasteiden ratkaisemiseksi.

Ratkaisuissa, ml määräysten antamisessa, jätehuollon järjestämiseksi on myös otettava huomioon se, että kiinteistöjä tulee kohdella tasapuolisesti. Vastaavanlaiset olosuhteet omaavilta kiinteistöiltä tulee vaatia samankaltaisia ratkaisuja ja on syytä olettaa, että näin pian jätehuollon osittaisen kunnallistamisen jälkeen ei kaikkien kiinteistöjen olosuhteita ole kattavasti kartoitettu ja samoin kriteerein arvioitu. Näin ollen yhdeltä taloyhtiöltä ei lautakunnan mielestä voida tässä vaiheessa edellyttää

taloudellisesti näin merkittäviä investointeja, koska jätehuollon asianmukainen järjestäminen oli lautakunnan mielestä lainmukaista hoitaa Kierrätysyhtiö Rippeelle annetulla määräyksellä Rippeen keskeytettyä jätteenkuljetukset kiinteistöltä.

Lautakunnan mielestä kunnallisen jäteyhtiön olisi tullut ennakkoon kartoittaa ja huomioida jätteenkuljetuksia kilpailuttaessaan erilaisten jätteenkeräyspaikkojen olosuhteet siten, että jätehuolto saadaan erilaisissa olosuhteissa järjestettyä asianmukaisesti. On tunnettu tosiasia, että rakennetuissa kiinteistöissä on esimerkiksi ahtaita porttikongeja tai matalia parkkitiloja, jotka saattavat vaatia asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi muunlaista jätteenkuljetuskalustoa kuin nykyään kuntaurakoissa yleisesti käytettävää, monilokeroisen päällilaitteen omaavaa, vähintään kolmiakselista raskasta kalustoa. Lautakunta tuo myös esiin, että jättäksässä on erikseen hinta erikoiskaluston käyttämisestä ”siinä tilanteessa, että kiinteistölle ei päästä urakka-alueelle valitun urakoitsijan tavanomaisella jäteautolla tai työturvallisuussyistä esim. astian vetäminen käsin jäteautolle ei ole mahdollista.” Kyseisen taksakohdan olemassa olo on itsessään jo osoitus siitä, että jätehuollossa tulee väistämättä eteen olosuhteita, joissa perinteinen jätteen konekuormaus ei ole mahdollinen ratkaisu.

Rippeen valituksessa tuodaan esiin, että kiinteistön poistaminen jätteenkuljetusreitiltä (20.12.2023) oli kiinteistön näkökulmasta edullisin toimintavaihtoehto. Lautakunta on edelleen sitä mieltä, että yhtiön olisi tullut käydä rakentavaa vuoropuhelua kiinteistön edustajien kanssa ja yhtiön olisi tullut asiakaslähtöisesti tarjota muita toimintamalleja vastuulleen kuuluvien jäteastioiden tyhjentämiseksi. Astioiden tyhjentämättä jättämistä ei voida perustella pelkästään taloudellisella edulla, vaan asiassa tulee ottaa huomioon mm. ympäristönäkökohdat (kuten jäteastioiden pidempiaikaisesta tyhjentämättä jättämisestä mahdollisesti aiheutuva roskaantuminen, hajuhaitat tai haittaeläimet) sekä se, että kyseessä on välttämättömyyspalvelu ja osa kriittistä infrastruktuuria, jolle taloyhtiöllä on todellinen tarve ja jonka tulee kaikissa olosuhteissa toteutua.

Valituksenalaisessa päätöksessä todetaan, että jätteenkeräyspaikalle johtava ajoramppi täyttää jätehuoltomääräykset, mutta tietyissä talvisissa olosuhteissa ja kokonaisuutena arvioiden, antaen erityistä huomiota talvikunnossapidon väistämättömille puutteille esimerkiksi sankan lumisateen kohdalla tai lauhtuvissa olosuhteissa, on mahdollista että kohteessa vallitsee tilapäisesti jätehuoltomääräysten mukaisten turvallisten olosuhteiden vastainen tila, kun jäteastiat tyhjenetään koneellisesti. Lautakunta on tuonut esimerkkinä päätökseen muunlaista palvelumallia, kuten kevyemmällä kalustolla suoritettavaa, astiavaihtoon perustuvaa palvelumallia. Rippeen valituksessa kritisoidaan ”ratkaisuehdotuksin” asiaa lähestyvää päätöstä; lautakunta taas toteaa esimerkkiratkaisujen esittämisen olleen tarpeellista kiinteistön asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi ottaen huomioon aiemmat keskustelut niin jäteyhtiön, kuin taloyhtiön kanssa.

Rippeen valituksen mukaan viranomainen olisi viivytellyt asian käsittelyssä ja jättänyt jäteyhtiön ilman tukea ja hyvän hallintotavan mukaista opastusta. Erkonkatu 6:n jätehuoltoasiaa on käsitelty ensin alueellisessa jätehuoltoviranomaisessa ja asiaan liittyvään toimivallan selvittämiseen on käytetty lakimiesten konsultaatioapua. Heti kun toimintaohjeet lainoppineilta oltiin saatu, on jätehuoltoviranomainen toiminut viiveettä ja tehnyt toimenpiteitä, kuten antanut sekä taloyhtiölle, että Kierrätysyhtiö Rippeelle kehotuksen asiaan liittyen. Ohjeistusta ei voitu antaa asian lainopillisen puolen ollessa selvityksen alla. Asian käsittely siirrettiin

jätehuollon valvontaviranomaiselle sen jälkeen, kun tilanne ei ratkennut palvelua tarjoavan yhtiön ja asiakkaan välisesti eikä myöskään jätehuoltoviranomaisen toimivaltaan kuuluvien toimenpiteiden seurauksena. Viranomainen antaa työhönsä kuuluvaa neuvontaa, opastusta ja valistusta, mutta jos viranomainen näkee, että jäteyhtiön toimintaa tulee muuttaa, ei jäteyhtiö tällaisessa tilanteissa välttämättä koe saaneensa toivomaansa tukea.

Valituksessa tuodaan esiin, että yhtiöön on kohdistettu hyvän hallintotavan vastaisesti ja yhtiötä kuulematta yhtiötä syyllistävää argumentointia julkisilla esityslistoilla. Tätä ei ole tarkemmin yksilöity ja lautakunta pitää syyllistämisen tunnetta kokemusperäisenä asiana, johon on vaikea ottaa kantaa. Lautakunta ei tunnista Rippeen kokemaa painostusta viranomaisen taholta. Jätteenkuljetuspalvelua tuottaessa on välttämätöntä toimia asiakaslähtöisesti ja hallintolain 7 § mukaista palveluperiaatetta noudattaen, kaikkien asiakkaiden kanssa.

Käsittely

Jäsen Liisa Hirvonen poistui esteellisenä kokoushuoneesta eikä ottanut osaa asian käsittelyyn eikä päätöksen tekoon. Esteellisyyden syy: Hirvonen on Savonlinnan seudun Jätehuolto Oy:n hallituksen varajäsen (hallintolaki 28.1 § 5 kohta).

Pöytäkirjantarkastajana tämän asian kohdalla toimi jäsen Pekka Laitinen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet

Itä-Suomen hallinto-oikeus